

Nro. 34.

A' FELS. CSÁSZÁRNAK ÉS AP. KIRÁLYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Kedden October 26-ik napján,

1807-ik esztendőben.

B é t s .

Felséges Urunk, Salczburgba tett útazasából
tegnap Bétsbe vissza érkezett.

A' Konstantinápolyból érkezett leg ujjabb leve-
lekben semmi emlékezet nem tétettetvén a' Fran-
tzia Követnek Generális Sebastianinak onnan va-
ló eltávozása felől, ez a' hír e' szerént maga ma-
gát megczáfolta.

Orosz Birodalom.

A' külső levelekben ezeket olvassuk egy Péters-
burgi, Sept. 19-kén költ tudósításban: — „

„A' Párisba rendeltett Orosz Követ Generá-

L I

lis Tolstói, készül, hogy minden órán útnak indulhasson.

„A' Császár nem soká a' táborhoz fogja útját venni, a' melly utazásában, mint gondólják, valami 4 hetek fognak telni.

„Tegnap (18-ikban) nagy czeremoniával való halotti tisztelet tartatott a' Görög Sz. Egyház ritusa szerént az Izsák templomában. A' templom egygyik ajtajánál egy temetési alkotmány volt felállítatva, és fekete posztóval bévonattatva, a' mellyen belől a' papság a' tisztelet tévő ajtatóffagokat vitte véghez. A' két Császárnék, t. i. az özvegy, és a' mostani uralkodó Császár hitvese, az egész Cs. Familiának minden tagjaival egyetemben gyászruhába öltözködve, az Udvari fő tisztviselőktől kísértetvén, gála hintókban, a' nevezett templomba mentek, a' hol már a' Státus minden itt lévő tisztszei özfizgyülekezve lévén, a' papság a' halotti czeremoniákhoz azonnal hozzá fogott. Maga a' Császár a' testörzö sereggel és minden itt lévő Regementekkel, a' mellyek katona gyász pompával a' Császári palotától fogva a' templomig és templom körül sort formáltak, állott ezek előtt, mint elhullott vitéz társaik halotti megtiszteltetéseknek bizonyosága. Az egész szent czeremonia megillető érzékenységgel ment véghez.

A' Törökök ellen rendeltetve lévő Orosz seregnek, a' mellynek a' meghalálozott Michelson volt fő vezérlője, Feldmarschal Prosorowsky rendeltetett fő vezérévé.

Frantzia Birodalom.

Irtuk közelébről röviden, hogy Napoleon

Császár a' 7 szigetek Respublikáját a' Frantzia Birodalom egygyik tartományának lenni kihirdette légyen. Az ez eránt kiadatott Hirdetés, egélf valósága szerént, ekképpen következik: — „

„ Ö Felségének Frantziák Császárjának és Olafz Királynak I-ső Napoleonnak nevében.

„A' Hét-szigetektől állott Respublikát illető, ideig való Organizatio.

„A' Hét-szigetek' Respublikája egy leszen azon tartományok közzül, a' mellyek a' Frantzia Birodalomtól függenek. Annak lakosai a' Frantzia Császár és Olafz Király' alattvalói. A' kettőjöknek azon egy czimerek és tengeri zászlójok leszen.

„Előrevalóképpen mind ezek a' szigetek megtartják jelen való országlások módját.

„Az ifentisztelet béli szabadság fenntartatik, és a' Görög Vallás, mint első, uralkodó leszen.

„Az Itélőszékek folytatni foglyák foglalatosságait a' bünösöknek megítélésekben, megbüntetésekben, a' fenyték' fenntartatásában, 's több effélékben. A' törvények és törvényes Akták megmaradnak.

„A' Szenátus tagjai megmaradnak hivataljokban annak további elintéztetéséig. Egy öt személyektől álló Deputatio minden hétfün és tsötörtökön özfze gyülekezik, hogy a' Szenátus munkáit a' Közönséges Kormányozónak eleibe terjeszse, és a' köz jónak előmozdittatására czélozó intézeteket tanátsoljon. A' Szenátus helybehagyatni és megerössittetni tartozik a' Közönséges Kormányo-

zó által a' Császár nevében, a' maga Dekretomait, kölömben semmi erejek nem fog azoknak lenni.

„A' Státus-Titoknokok' száma háromra szál-
lítottatik-le, kik közzül egygyik a' Finantzia' álla-
potjára, a' másik közönségesen a' belső dolgokra,
a' harmadik különösen az igazság' kiszolgáltatására
és politziai tárgyakra ügyel.

„A' Finantzia azon a' lában marad még most
Komendánsa, most előrevalóképpen, a' mellyen ed-
dig volt, hanem annak jelenvaló állapotját és sys-
temáját haladék nélkül a' Közönséges Kormányozó
eleibe kell terjeszteni.

„A' Közönséges Kormányozónak egy Titkos
Tanátsa leszen, a' melynek tagjait ő öfzsze gyűj-
tetheti, mikor akarja. Tagjai a' Titkos Tanáts-
nak: a' Szenátus' Elölülője, a' feljebby említett 3
Státus-Titoknokok, és Generális Cardenau, t. i.
az ezen szigetekeken fekvő seregek' vezére, és a'
kire a' katonákat illető minden tárgyak bizáttat-
va vannak.

„Minden közönséges épületeknek, magazinu-
moknak, ingatlan és ingóbingó tárgyaknak, a' mel-
lyek és a' miképpen mind ezek a' minden Oro-
szok Császárja seregeinek által adattattak volt,
állapotjoknak leírások, valamint szintén azon sum-
máknak tökéletes laistromjok, a' mellyekkel tel-
lyes hatalmú Minister Mocenigo úr ő Excellen-
tziája, az Orosz Császár nevében a' Hét-szigetek
Respublikájának tartozik, a' Közönséges Kormá-
nyozónak adattassanak által. Generális Cardenau
úr, a' Közönséges Kormányozó alatt lévő Komen-
dáns, őtet minden környúlállások felől tudósítani

fogja, a' mellyek az ispotályoknak, eleségnek, hadi munitzióknak, magazinumoknak, és erősségeknek állapotjokat illetik.

„A' Hét szigetek Respublikája béli katonák, eddig való zsóldjokat és állapotjokat fogják megtartani, addig, míg tovább való rendelések nem tétetnek erántok. Az Albániai katonák, a' kik Orosz szolgálatban lévén, elbotsáttattak, előrevalóképpen Frantzia szolgálatra lépnek.

„A' 7 szigetekeken organizáltatva lévő minden fegyveres seregeknek leg főbb vezérjek a' Közöséges Kormányozó; és csak azoknak az alvezéreknek tartoznak engedelmeskedni, a' kiket ő rendel nékiek. Minden mások' parantsolataiknak való engedelmeskedés' alól feloldoztatnak.

„Mind ezek a' fegyveres seregek a' Napoleon Császár' hűségére esküsznek-meg, a' melly által arra kötelezik magokat, hogy a' Frantzia seregekkel egygyesülve, a' melynek ők már most egy részeketteszik, a' Frantzia Birodalomnak minden ellenségei ellen tsatázni, készek lesznek.

„A' katonaságnak minden kérései, kívánságai, egy szóval minden könyörgő levelei, a' Közöséges Kormányozóhoz, avvagy pedig a' Komendanshoz Generális Cardenauhoz intéztetnek, 's nékiek adatnak által. Minden fegyveres seregeknek, a' mellyek ezen szigetekeken Frantzia zsóldon lesznek, mustrájokat és belső administratziójokat az Ordonnatör Commissarius (főkatona Bízatos) folytatja. Az Albániai katonaság' Stábja Korfuban lesz addig, míg ezen seregeknek ujj organizáltatása véghez megyen. Az Országglófszék szolgálatjá-

ra egy testőrző Kompania vállogattatik-ki belőlle. Ezen kívül minden Frantzia Regiment mellé két ilyen Albániai fiukból álló Kompaniák adattatnak, olyan véggel, hogy a' hegyek között, Vadásziszolgalatot tegyenek. Ezek is az egész seregből vállogattatnak-ki, de csak az önként vállalkozók között.

„Lefzen a' hét szigetnek tartományában a' Politziai Státás Titoknok alatt egy Politziai Közönséges Biztos is. Ezen kívül lefzen mindenik szigeten egyegy Politziai Elöljáró.

„A' jelenvaló Végzés általadattatik ő Excelentziájoknak a' Szenátus tagjainak, olly véggel hogy kihirdetetésének napjától fogva haladék nélkül minden pontjaira nézve betöltetették. Ugyan ezen Végzésnek egy Copiája a' Közönséges Kormányozó által, a' Frantzia Császárnak és Olasz Királynak, az ő Monárhájának, kezébe fogtelyes tisztelettel küldtetni. —

„Költ Korfuban, Sept. 1-ső napján, 1807-ben.

Korfunak és az attól függő tartományoknak Közönséges Kormányozók és Fő Vezérjek — Berthier Czésár által.

Eljegyes Dolgok.

Bremából Oktob. 4-ikén. A' postának éppen elindulása előtt érkezvén meg ide a' Sept. 24-ikén költ, Londoni levelek azt az igen nevezetes dolgot olvassuk benne, hogy az Anglia és az Amerikai Szabad Státusok között eddig fennforgott minden villongások, a' mellyek már csak

nem nyilvánosságos hadakozássá váltak vala, békeségesen eligazítottak, melyhezképpest tehát már most nem fogják az Anglus hajók akadályoztatni az Északi Amerikai neutrális hajókat, abban, hogy a' Véser és Albis vizeik torkaikba szabadon bevezhessenek.

Melly nem igen békosséges ábrázatot mutatna Angliában a' környülállások, megtettszik köközelébről tsak abból az ujj rendeléséből is az Országlószéknek, a' melly szerént a' Doveri, Deali, és minden egyéb kikötő helyekben találtató hajósináló átsmesterek megkérdeztetvén feladni köteleztetnek, hogy kiki közzülök hány laposs vagy szállító hajónak készítésére ajánlhatja magát az Országlószék számára egygy hónapnak lefolyta alatt.

Londonból Sept. 28. kán. A' mi Ministeri részén lévő iróink azt kezdik emlegetni leveleikben, hogy ha a' Dániai Korona örökös Herceg békeffégesebb indúlatot nem kezd mutatni Anglia eránt, Országlószékünk nem soká minden elfogdostatott Dánus hajókat, a' mellyeknek számok valami 800 ra tétetik, mint törvényes ragadománt úgy fog tartani. — Ide járúl továbbá, hogy az Udvarnál ezen napokban Státus Tanáts tartatván, az a' kérdés vétetett fontolás alá benne, hogy már most midőn a' Dánus Udvar a' Seelandiát illető Kapitulatzióra rá nem állott és azt meg nem erőssítette, megtartaa-é azt, 's nevezetesen annak 6-ik tikkelyét Anglia, a' melly tikkelynek a' vólt a' foglalatja, hogy az Anglus hajós és katona seregek Seelandia szigetét 6 hetek múlva Koppen-

hágával 's minden kikötőhelyeivel és erősségeivel egyetemben, oda fogják hagyni. Mint halljuk a' végeztetett ezen Státus Tanátsban, hogy jó lesz a' 6 heteket megtoldani, addig is, míg a' környülállások további határozást javasolni fognak.

A' Lillei Gróf az Angoulemi Hertzeggel egyetemben, kikről közelébről irtuk, hogy az Orosz Birodalmat oda hagyván a' Karlskronai Swéd kikötőhelybe érkeztek volna, innen *Gothenburg* felé szándékoztak, a' honnan által fognak evezni Angliába. Nevezetesebb késérők között Gróf d'Avaray, Hertzeg Grammont, Gróf Damas, és Rivier vannak. Az Artésiai Gróf is a' régi főbb Frantzia Nagyokkal egyetemben már régóta Angliában tartózkodván, e' fzerént már most az egész régi megmaradott Frantzia Udvar Angliában fog együtt lenni.

Kemény parantsolatot adott ki az Anglus Országglószék, hogy a' Nagy Britanniai egész egygyesült birodalomnak minden vidékein Izoross vizsgálás alá vétettessenek az idegenek, hogy mitsoda ranguak legyenek, miből élnek, miben foglalatoskodnak, etc? A' kik elegendő okot és fundamentomot nem tudnak mutatni arra, hogy tovább is meg szenvedtessenek, azonnal kiadatik nékik az út.

Sept. 27-kén olyan hír terjedvén el a' kereskedők tanátskozó házánál, hogy a' Fr. Országglószék békefféges hajlandóság felől tudósittatván az Anglus Országglószéket, és hogy Lord Malmesbury minden óran útnak fogna indul-

ni Páris felé, ez a' hír, ha melly hihetetlennek tettett is lenni a' közönség előtt, tsakugyan egyszerűbben fellyebb vitte valami kevéssel a' kötelező papiroffak' betsit.

Expeditzióink között, a' mellyek mostanság készültek a' kivezéshez, az egygyikkel Egyiptomba van mint halljuk a' czélozás.

A' Seelandia szigetén lévő Anglusok között némelyek ilyen leveleket küldöttek Londonba — „Koppenhága, Sept. 11-kén. A' fellegvár, a' mellyett e. h. 7-kén elfoglaltunk, rettenetes kemény erősség; kettős árokkal van körülvéttelve, és nagy számú ágyúk által van megerősítelve. A' város kapuiban meghagyattak strázsán a' Dánufok. A' fegyveres ház, a' mely kezünkre jutott, tele van minden féle tengeri készüléteknek, nevezetesen hajónak való fának véghetetlen sokságával, melynek dolgában fogyatkozásunk volt. Hogy mennél hamarább elvihessük a' Dánus hadi hajókat, 2000 katonák és 5000 hajós legények dolgoznak félkészítéseken éjjel nappal. A' munkával könnyen haladhatnak, minthogy minden szükséges dolgoknak bőségekben vannak. Minden hadi hajónak különös magazinuma van, a' melybe minden ahhoz tartozó készülétek bérakáttatva vannak.

„Seelandiába való kifzallasunktól fogva való vesztésünk, a' szárazon 150, rész szerént elesett, rész szerént megeebfedett, a' tengeren pedig 50 emberekre telt. Egy kisdud hajónkat felvetette egy rá esett Dánus bombi a' levegőbe 20 emberrel egygyütt.

„A' Koppenhágai öbölben, a' Nagy Britanniai

Király ő Felsége R e s o l u t i o nevű hajójáról, Sept. 13-án: — „

„A' Dániai fegyveres ház egygyik volt a' leg szebbek közül a' világon. A' benne találtatott készületek mégérnek két millió font Sterlinget (pengő pénzben valami 22 millió Forintot). A' Dá-nus hadi hajók igen szépek. Le voltak ugyan min-den készületeik a' magazinumokba rakattatva, ha-nem minthogy mindeniknek mellette van a' maga-zinuma, igen kevés munkába kerül őket felkészí-teni. A' mi tsak hadi hajó, akár mely kitsiny le-gyen, mind elvifszük. —

„A' kelletinél tovább kiterjeszkedő okoskodók ellen, komor kifejezésekből álló hirdetést, vagy ren-delést adott ki a' Hamburgi Magistratus, melynek ennyiben áll a' foglalata: — „

„Városunknak jelen való környülállásai között igen szükségesnek tartja a' fő nemes Tanács, min-den itt lévő lakosokat és idegeneket meginteni, hogy ne tsak minden afféle nyomtatásoktól, a' mel-lyekben az Uralkodóknak czélozásaik magyaráz-tatnak, kritizáltak, hanem még az efféle vigyá-zatlan beszédektől is, mind magános mind közön-séges társalkodásokban tartózkodásuk meg magokat, 's a' böltseffég és mértéklettség határait a' politi-kai okoskodásokban által ne hágják; mindenek felett pedig a' most itt tartózkodó idegen Elöljá-rok, Hívetség, 's ezeknek tisztjeik és inasik eránt, vigyázók, és okosok legyenek, ezeket meg ne bántás, erántok minden betsülettel viseltes-senek, meggondolván, hogy mi lehet a' követke-zése, ha magokat ezen sinormértékhez nem al-kalmaztatják, etc, etc.

A' Londoni levelek nem kevésbé zugolódnak azon Whitelocke nevű Generálisok ellen, a' ki Déli Amérikában az utóbbi expedíziót Buenos Ayres várossa ellen tette. Hadi ítélőszék eleibe akarják állíttatni, azzal vádolván, hogy miért nem rontatta a' várost ő is ágyuk által előbb ölfűze, mint Lord Cathoart tselekedett Koppenhágával, 's azután rohant volna rá a' fegyveres seregekkel. Ha így tselekedett volna, majd lejöttek volna a' lakosok a' házak teteiről, 's nem lövöldöztek volna onnan a' bérohanókra. Buenos Ayres várossa, egy leg erősebb hályához, vagy bástyákkal megerősített sántzhoz hasonlított, midőn az Anglus seregek arra a' Gen. Whitelocke vezérlése alatt rá rohanván, abba bérontani akartak, hanem sok veszttel vízfűza verettek. Minden házak és ház fedelek fegyveresekkel voltak megrakattatva, a' honnan zápor' módjára szorták a' bérohanókra a' golyobist. Az utzak keresztül árkoltatva, sántzokkal töltetve, és számos ágyukkal spēkeltetve lévén, hasonló készülettel kellett volna ezekre, 's nem kardal, és nem bajonéttal menni.

Magyar Ország.

N. Váradról, Septemb. 25-kén. Azon érdemes, és három papi személlyek úgymint: eddig N. Várad titularis Kánonok, a' Sz. Szék, és Tett. Bihar V. megye Táblabirája, és a' Várad K. Akadémia Pro-Directora F. Tisztel. Vass János: Közép Szólnoki Esperest, Zilahi Plebánus, és a' Sz. Szék Táblabirája, F. T. Molnár József: és a' Várad Papi Seminarium Prefektusa, a' sz. Szék és

Tek. Bihár Vármegye Táblabirája F. T. Leitsák Ferentz Urak; kiket ő Felsége ezen Megyéből Váradi Kanonokságra, 's ezek között F. T. Molnár József Urat egyfzersmind a' Sz. Lászlóról neveztetett Prepositságra, és most ezzel örökösön öfzve köttetett Debretzeni Plebánusságra is, emelni méltóztatott: és a' kikről a' M. Kurir, 15-ik darabjának 220-ik lapján önként való dítséretes emlékezetet tett: e' folyó hónap 8-ik, és 13-ik napjain F. T. Glogontzai Prépost, N. Váradi Lector, és Kanonok Jedlitska Antal Ur által dítséretes érdemekkel szerzett Kanonokságokba béiktattottak. Nem lehetett szivbéli indulat nélkül, azon nagy hőltseffégü, és ékeffégü két rendbéli deák beszédet hallani, mellyeket azon két alkalmatossággal ezen fent tisztelt nagy érdemü papi férfi a' béiktatandókhöz tartott: melyre hathatós kifejezésekkel feleltek mind a' hárman. FF. TT. Vass és Molnár Urak felelő beszédjekben igen érzékenyen emlékeztek arról: hogy valaha ezen Fő Fdő béiktató Urnak a' Sz. Theologiában tanítványi voltak: mely dolog mint két részről örömkönyveket okozott. De a' szükölködő szegénységis örömmel várta ezen alkalmatosságot. Nem is tsalattott meg: mivel az ujj Kanonok Uraknak bővkezüségüket csak nem szükségekhez mérséklett módon tapasztalták.

N. V á r a d, Octob. 12-kén. A' szinte két hónapig tartott szárazságot, és mértékfelett való meleg hévséget, már September elein mértékletes napok, és szükséges essők követték; mely időtől fogva ebben gyakorta van részünk. Ezen változás

szerzette azt meg a' Mindenhatónak (kinek vég nélkül való dicséret adassék) kezei által; hogy még Augustus végével is az apró seléthez hasonló szőlő szemek szokott nagyságokra, 's valóságokra által változván, és tökéletességre menvén, oly bőven eresztik a' mustot, mint ez előtt a' legjobb esztendőekben, mely által a' hordók meg szükültek (annál is inkább: hogy e' hónap 4-én hirtelen támadott árviz a' körös vize partjairól, a' nélkül hogy meg szabadithatták volna, igen sokat seprött el) 's e' mellett a' mustnak kistsebrét 4 for. is megvehetjük. A' vetésre is igen alkalmas az idő, a' mellyek már jó lábán állnak: és e' miatt a' 13—14 Rfról a' tiszta buzának köble 11, a' kétfzeresnek 9. 10, az árpának 5. a' zabnak 4 Rfra az árra le szállott: noha minden egyéb élelemre valónak sokkal nagyobb az ára, mint tavaly is volt.

* * *

A' Lépgyuladás nevezete alatt esméreteffé lett marhanyavalyát illető oktatásnak végezete: — „
 „2) Minden igyekezettel azon kell iparkodni, hogy a' sinlődő marhának hasa ne tsak meginduljon, hanem jól is mennyen. Ezt az által lehet véghez vinni, ha napjában 4, 5, vagy 6 versben is olyan, 2 vagy 3 negyedrészt pint korpás víz adatik-bé, a' melyben 2 lótt Salétrom és 2 lótt úgy nevezett Duplicat-Só olvasztódott fel. Mikor Salétrom és Duplicat-Só nem taláztatik a' háznál, az első helyett hórkövet, a' második helyett pedig, kő vagy közönséges konyhasót lehet venni, hanem,

ha találtnak, az elsőbkek mindenkor fogantatásabbak izoktak lenni.

3) Ha a' külső daganatok még ekkor is fzapordnának, már ezen esetben félbe kell szakasztani a' beteg marhának mosását és feresztését, minthogy külobmben azok a' külső részektől elü-zettetvén, magokat a' belső rézfekre vennék és a' marhát megölnék.

4) Ha a' 3-ik vagy 4-ik nap a' hasmenés-elkövetkezik: lassanlassan a' nyavalya is könnyebbedni fog, a' marha vidámodik, az evéshez kedve erefzkedik, le-kezd fekünni, a' verő-ere lassúl, a' daganatok oszlanak rolla, 's már ekkor bizonyosan lehet egész meg gyógyulását remélni.

§. 9. Ellenben ha a' nyavalya terhessedne, 's a' 4-dik §-ban előfzámblátatott jelek látszani kezdődnek, vagy más kifejezésekkel élvén a' veszedelem az ott leiratott grádusig terhesülne, ezen esetben a' következendő rendeléseknek pontos rilyesítése által kellene a' veszedelemben lévő marhát megtartani.

1) Jó eret kell rajta vágni, 's valami 6 font vérit kivenni.

2) A' mellye' bőrön két, genyetséget okozó madzgot kell által huzni, és azt terpentin olajban áfztatni, hogy a' seb annál inkább elevenülvén, a' daganatot a' belső fájdalom' tsendesítése végett nevelje és sietteffe. A' leirt tisztító sós efzközöknek beadatásokat nem tsak az első napon, hanem azután is mind addig folytatni kell, míg a' márhától a' vizes ganaj nagy mértékben menni

meg nem indul. A' leirt sós italnak beadásától csak akkor kell megfzúnni, mikor már a' hasmenés a' nyavalyát meglehetősen megtörte, a' marha az eledelen kapni kezd, 's a' lisztes italokat lenyeli, a' melly esetekben már most, az emésztés erősítésére, 's belső részének irtózó rendeletlensége' elűzésére, orvasságot kell néki bé adni, a' mellyet így kell készíteni —

Venni kell: 2 ló Ezer jó fő (Gentiana) port
— — 2 ló Calmus port

és ezeket $\frac{1}{4}$ ló, és nyálban özfze morsoltatott Kámmforral, 's egy kevés liszettel és vízzel; özfze elegyítvén téstát kell belöllök tsinálni. Ezt a' téstát egyszerre bé kell marhának adni.

4) Elhárítottván a' veszedelem, leg hasznosabb eledelül szolgálhat a' betegnek a' forrázott hanem azután meghűtött lóhere vagy szénaszatka, egy kevés liszettel vagy darált árpával elegyítve, só nélkül.

§. 10. Mikor már a' beteg jó ízün eszik, 's jobbulásának tsalhatatlan jelei látszani kezdenek, ki kell a' mejjéből a' genyettséget szívó madzagot, vagy a' sárga gyömbéret (curcuma-gyökeret) vonni, 's a' még megdagadva lévő tagot minden nap' meg kell vízzel mosogatni, mig a' seb bé nem gyógyul és a' daganat el nem enyészik.

§. 11. Ha a' betegség alatt a' marha fején nyakán, hasán, etc. daganatok támadtak volt, meg kell vizsgálni, hogy ezek nem erőssen melegek-é, vagy valamelly ponton nem lötyögösödtek-é meg. Ha igen melegeknek és lötyögösöknek lenni találtatnak, ki kell őket vágni, és a' sárga nedvességet ki kell belöllök botsátani 's a' sebet etzettel és sóval

gyakran kimosni. Ha ellenben kemények és feszültek, 's nem igen melegek, ezen esetben békét kell nékiek mind addig hagyni, míg a' nyavalya terhes; a' betegnek jobbulásával ezek is vagy magokban elenyésznek, vagy pedig lehet rajtuk segíteni úgy is, ha gyöngén terpentín olajjal dörögletnek, a' melly olajból (de a' mit jól meg kell jegyezni) a' nyavalyának csak a' vége felé, bé is lehet a' marhának egyszer-egetyszer $\frac{1}{2}$ lötöt adni.

§. 12. Végezetre igen vigyázni kell mind azoknak az embereknek, a' kik ezen beteg vagy dögöltött marhákkal bajlódnak, hogy ezeknek úgy szolván öfzfze sült gánéjokkal, nedveffégekkel, vagy vérekkkel magokat bé ne motskolják, 's ha talám ábrázatokra, kezekre, vagy akár mitsoda meztelen tagjaikra fetskendeznének, ezeket azonnal megmossák. Meg kell paransólni azoroffan, hogy ezen beteg marháknak sem a' szájokba sem vég-hurkájokba az emberek meztelen kézzel bé ne nyúljanak, hogy a' szokás szerént kitisztítsák; hogy az olyan emberek, a' kiknek ábrázataikon vagy kezeiken valami sérelem, seb, daganat, vagy akár mi leg kissebb kiütés találtatik, ezen beteg marhákhöz telyességgel ne közelítsenek; hogy a' megdögöltött marhát ugyan, siettséggel fére vigyék, hanem a' bőrének levonásához addig, míg egélfzen meg nem hidegült, hozzá ne fogjanak. Leg szorossabban parantsoltatik pedig minden helységek előljáróinak, hogy valamelly efféle marha, akár melly kevés mértékhen kapta is el ezen nyavalyát, ki ne nyúzattassék, 's széllyel ne hordattassék, ne hogy valaki egyék a' husokból. —

Költ Bétsben, Sept. 22-ikén 1807-ben.

P. D.